

Školní didaktika

JS 2019
Ingrid Čejková

Didaktika

Teorie vyučování

Obecná
didaktika

Školní
didaktika

Oborová
didaktika

Čím se didaktika zabývá?

Plánování výuky

Cíle výuky

Učivo a učebnice

Organizační formy výuky

Metody výuky

Didaktické prostředky

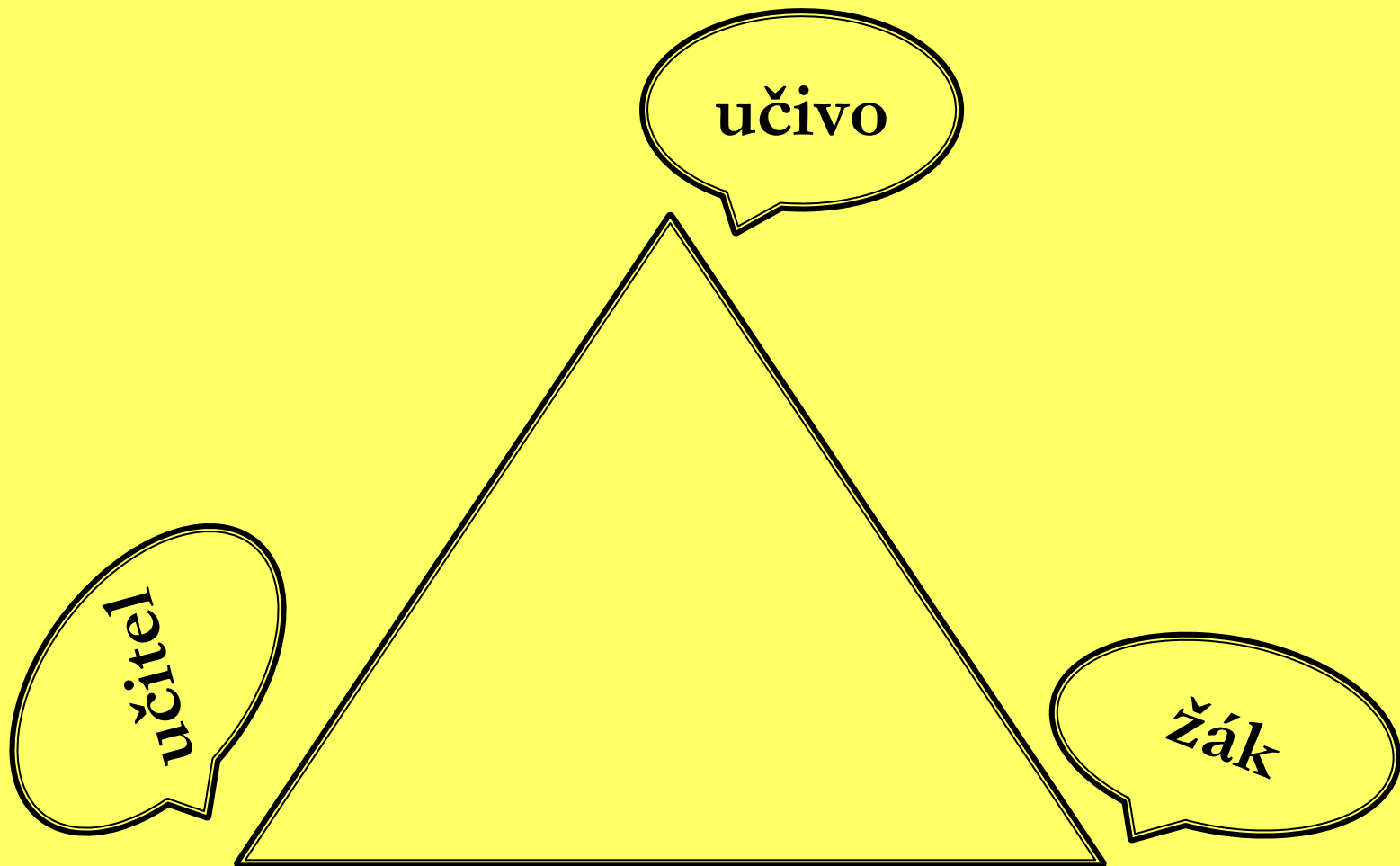
Hodnocení a vzdělávací výsledky

Řízení třídy

Učitel, žák a školní třída

...

Didaktický trojúhelník

Úkol

**Jaké didaktické zásady, principy,
by měly být ve výuce dodrženy?**

Didaktické zásady Kalhous a Obst

1. zásada komplexního rozvoje osobnosti žáka
2. zásada vědeckosti
3. zásada individuálního přístupu
4. zásada spojení teorie s praxí
5. zásada uvědomělosti a aktivity
6. zásada názornosti
7. zásada přiměřenosti
8. zásada soustavnosti
9. zásada trvalosti a operativnosti

Didaktické zásady Komenský (1592-1670)

1. zásada komplexního přístupu
2. zásada individuálního přístupu
3. zásada vědeckosti
4. zásada trvalosti
5. zásada uvědomělosti
6. zásada aktivity
7. zásada názornosti
8. zásada spojení teorie s praxí
9. zásada přiměřenosti
10. zásada soustavnosti

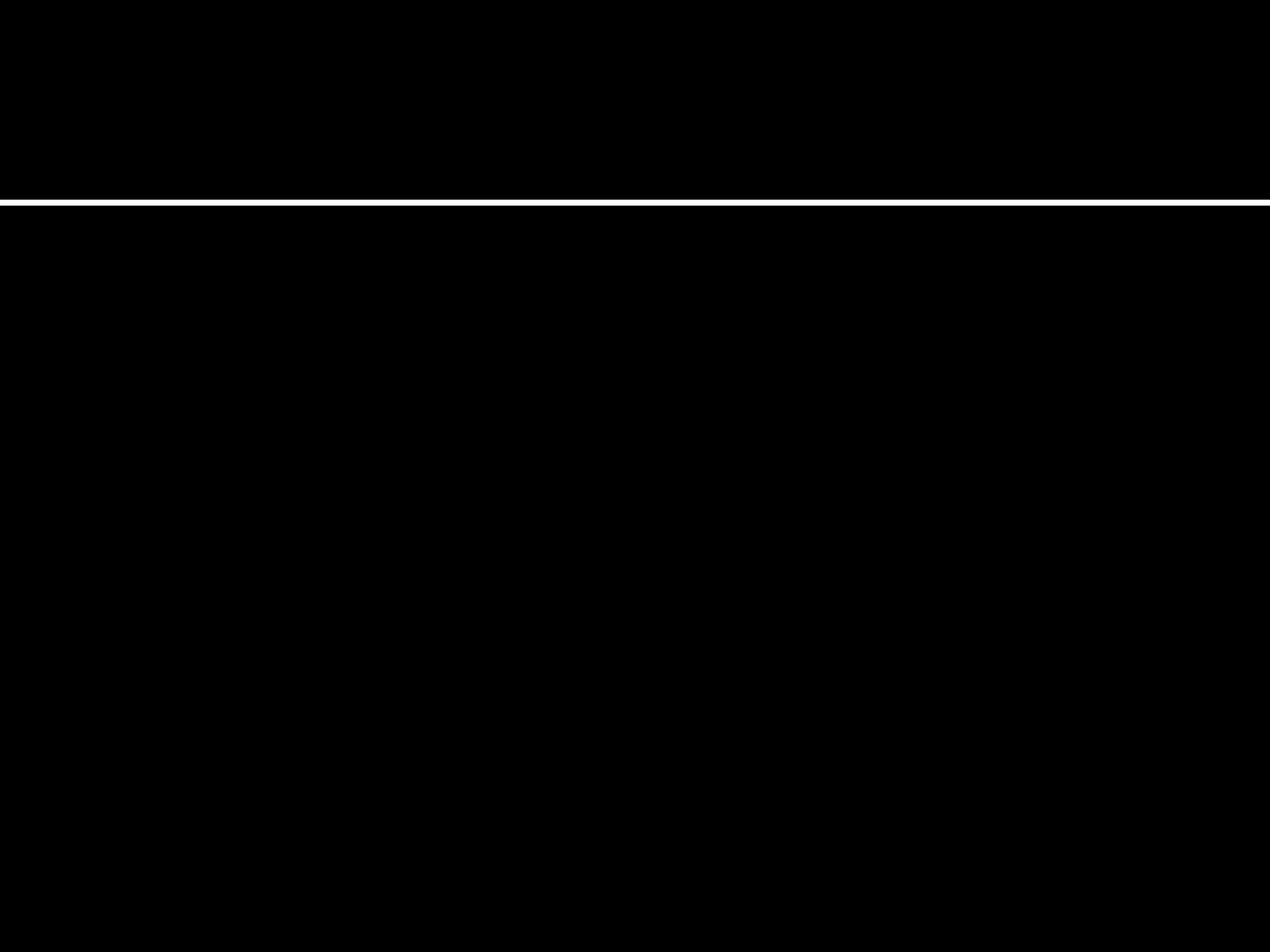
Teorie učení: Bertrand

Spiritualistické
Personalistické
Kognitivně psychologické
Technologické
Sociokognitivní
Sociální
Akademické

https://cs.wikipedia.org/wiki/D%C4%9Blen%C3%AD_pedagogick%C3%BDch_teor%C3%AD

Úkol

Která z teorií vyučování je nejlepší?

Konstruktivismus

Cílem není transmisivní předávání a osvojování poznatků, ale jejich objevování a konstruování samotnými žáky na základě jejich dosavadních zkušeností a dovedností.

Důraz je kladen na variabilitu myšlení a relativitu poznání, pohled z různých úhlů, na postupné přibližování pravdě. Ve výuce se proto klade důraz na žákovu aktivní tvůrčí činnost, různost výukových metod a organizačních forem, na motivaci a zájem žáků, na změnu vztahu mezi učitelem a žákem.

Konstruktivistická výuka

1. Nezaměřuje se pouze na předávání informací žákům, ale i na propojování poznatků, kterými žáci již disponují.
2. Učivo je předkládáno z různých hledisek, učitel využívá různých metod pro prezentaci učiva.
3. Učitel je v roli průvodce: vyučuje, pomáhá překonat obtíže, poskytuje fakta.
4. Žáci aktivně sledují a řídí vlastní kognitivní činnost: vědí co umí, jak se to učí a proč.
5. Učení je orientované na žáka, který je ve výuce hlavním činitelem.
6. Zdůrazňuje se konstrukce znalostí a ne reprodukce.

Konstruktivistická výuka

7. Individuální poznání žáka se proměňuje díky vyjednávání, spolupráci a sociální zkušenosti: kooperativní učení.
8. Žákovy předchozí znalosti, domněnky, názory a stanoviska jsou zahrnuty do (re)konstrukčního procesu.
9. Klade se důraz na řešení problémů a zkoumání jako na didaktickou metodu, při které se zapojuje myšlení vyššího řádu a dochází k hlubokému porozumění.
10. Chyba je respektována, zprostředkuje příležitost pro vhled do žakových předchozích znalostí: s chybou se pracuje.
11. Hodnocení je komplexní, a jeho předmětem je široké spektrum žakovských produktů.
12. Primární data zprostředkovávají odkaz na reálný svět a jeho souvislost s učivem.

Transmisivní & konstruktivní

1. učitel předává hotové poznatky

2. výuka je zaměřena na výkon a výcvik k co nejefektivnějšímu řešení standardních situací

3. učitel je trenér upozorňující na nedostatky

4. méně náročná na čas a úsilí učitele

5. výchova ke studijní disciplíně

6. motivace: úspěšné absolvování zkoušky

1. aktivní konstrukce poznatků žáky

2. výuka je zaměřena na osobnostní rozvoj a efektivní integraci nových poznatků

3. učitel je průvodce usnadňující cestu k vlastnímu poznání

4. větší požadavky na přípravu učitele

5. výchova k samostatnosti

6. motivace: získání nových schopností

Zóna nejbližšího vývoje: Vygotskij

**Co dítě
nebude
umět**

**Co dítě
umí**

**Co se
dítě
naučí**

Zóna nejbližšího vývoje: Vygotskij

Vzdálenost mezi aktuálním stupněm rozvoje založeném na samostatném vývoji a potenciálním stupněm rozvoje, který je podmíněn vedením dospělého nebo spoluprací se schopnějšími vrstevníky.

Koncepce lešení (scaffolding): Bruner

Proces, který umožní dítěti nebo začátečníkovi řešit problém, splnit úlohu nebo dosáhnout konkrétního cíle, který přesahuje hranice neasistovaného úsilí.